



## Guía Docente

| Guía Docente          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                    |                  |         |           |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------|---------|-----------|
| Datos Identificativos |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                    |                  | 2023/24 |           |
| Asignatura (*)        | Socioloxía das migracións                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                    |                  | Código  | 615G01410 |
| Titulación            | Grao en Socioloxia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                  |         |           |
| Descriptor            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                    |                  |         |           |
| Ciclo                 | Período                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Curso              | Tipo             |         | Créditos  |
| Grao                  | 1º cuatrimestre                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Cuarto             | Optativa         |         | 4.5       |
| Idioma                | Castelán                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                    |                  |         |           |
| Modalidade docente    | Presencial                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                    |                  |         |           |
| Prerrequisitos        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                    |                  |         |           |
| Departamento          | Socioloxía e Ciencias da Comunicación                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                    |                  |         |           |
| Coordinación          | Oso Casas, Laura                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Correo electrónico | laura.oso@udc.es |         |           |
| Profesorado           | Oso Casas, Laura                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Correo electrónico | laura.oso@udc.es |         |           |
| Web                   | <a href="https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/2B29E">https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/2B29E</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                    |                  |         |           |
| Descrición xeral      | <p>Percorrer a Socioloxía das Migracións supón unha viaxe similar ao que fan os migrantes e necesario para poder entender a complexidade do seu obxecto de estudo: as mobilidades humanas. Socioloxía migrante, porque é, perdéndose polos diversos carreiros do pensamento sociolóxico e a través do encontro multidisciplinar, que se ha ido e vaise configurando a Socioloxía das migracións. Cargada de maletas teóricas e metodolóxicas, nun diálogo entre distintas escolas do pensamento social, ao carón e outro do Atlántico e do Pacífico, recorremos a unha socioloxía en movemento, para explicar a mobilidade. O carácter dinámico das migracións outórgalle un sinal á mirada que facemos delas, que debe ser cambiante, adaptativa, flexible, porosa, á hora de pensar unha realidade social móbil, en continua interacción e diálogo. Como o fan os migrantes, interactuando coas sociedades de orixe e de acollida, situándose na complexidade de situarse en varias estruturas sociais, comunicándose con diferentes rexistros culturais, reinventándose a forma de entender a familia, as relacións de xénero, a interacción social. Da mesma maneira configúrase a socioloxía das migracións, híbrida e dinámica, por natureza, nas súas formas de pensar, de medir e de achegarse empiricamente á realidade social.</p> <p>Unha disciplina que xorde, de maneira interactiva, co seu obxecto de estudo, a raíz do encontro con el outro cultural, a partir das dinámicas sociais que se desenvolven e pénsanse na mobilidade, a través dos retos que expón a xestión da diversidade. Unha rama da Socioloxía, cuxa reflexión teórica se ha ido construíndo a través da investigación empírica e da acción social, nunha tensión continua entre este tres alicerces.</p> <p>Esta materia propón subirse ao tren desta viaxe, abordando, desde as propias migracións, a socioloxía migrante. Convida a esculcar na mochila de sociólogo@s viaxeiros. Prepárese a atopar ferramentas metodolóxicas diversas, pistas teóricas dispaes, provenientes de pensadores de escolas de pensamento dispersas. Prepárese a viaxar polo mundo migrante e migrólogo@.</p> |                    |                  |         |           |

## Competencias / Resultados do título

| Código | Competencias / Resultados do título                                                                                                                                                                                                                             |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A1     | Conocimiento de los componentes básicos de las desigualdades sociales y las diferencias culturales.                                                                                                                                                             |
| A3     | Introducción a la evolución de las sociedades contemporáneas y de sus movimientos sociales y políticos.                                                                                                                                                         |
| A4     | Relaciones entre la población, los recursos y medio ambiente en su movimiento y estructura; y el estudio de las técnicas y métodos del análisis demográfico.                                                                                                    |
| A7     | Conocimiento y dominio de la metodología de las ciencias sociales y de sus técnicas básicas y avanzadas (cuantitativas y cualitativas) de investigación social; con especial atención a los aspectos de muestreo y de los programas informáticos de aplicación. |
| A8     | Análisis de las transformaciones y evolución de las sociedades contemporáneas.                                                                                                                                                                                  |
| A15    | Conocimientos y habilidades para plantear y desarrollar una investigación aplicada en las diferentes áreas de la sociedad.                                                                                                                                      |
| A16    | Conocimientos y habilidades técnicas para la producción y el análisis de los datos cuantitativos y cualitativos.                                                                                                                                                |
| A17    | Conocimientos y habilidades en la búsqueda de información secundaria en las diferentes fuentes (instituciones oficiales, bibliotecas, internet, etc.).                                                                                                          |
| A18    | Capacidades en evaluar los proyectos de políticas públicas y de intervención social, así como sus resultados.                                                                                                                                                   |



|     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A19 | Capacidades para definir, localizar y contactar la población objeto de integración social.                                                                                                                                                                      |
| A20 | Capacidades para adecuar los objetivos a los recursos económicos, temporales y humanos.                                                                                                                                                                         |
| A21 | Capacidades para identificar y medir factores de vulnerabilidad social y procesos conflictivos.                                                                                                                                                                 |
| A22 | Habilidades en gestión y organización de las personas y de las redes sociales que participan en proyectos colectivos.                                                                                                                                           |
| A26 | Saber elegir las técnicas de investigación social (cuantitativas y cualitativas) pertinentes en cada momento.                                                                                                                                                   |
| A30 | Capacidades en establecer, programar y ejecutar programas y proyectos de intervención social.                                                                                                                                                                   |
| A32 | Capacidades en contribuir al diseño de políticas públicas orientadas a abordar problemas sociales.                                                                                                                                                              |
| A34 | Conocimientos y actitudes de ética profesional.                                                                                                                                                                                                                 |
| A36 | Actitud de compromiso frente a los problemas sociales y culturales.                                                                                                                                                                                             |
| B1  | Capacidad de organización y planificación.                                                                                                                                                                                                                      |
| B2  | Toma de decisiones.                                                                                                                                                                                                                                             |
| B3  | Capacidad de análisis y síntesis.                                                                                                                                                                                                                               |
| B4  | Resolución de problemas.                                                                                                                                                                                                                                        |
| B5  | Capacidad de gestión de la información.                                                                                                                                                                                                                         |
| B6  | Comunicación oral y escrita en la lengua nativa.                                                                                                                                                                                                                |
| B7  | Conocimientos de informática relativos al ámbito de estudio.                                                                                                                                                                                                    |
| B9  | Reconocimiento a la diversidad y a la multiculturalidad.                                                                                                                                                                                                        |
| B10 | Habilidades en las relaciones interpersonales.                                                                                                                                                                                                                  |
| B11 | Compromiso ético.                                                                                                                                                                                                                                               |
| B12 | Trabajo en equipo.                                                                                                                                                                                                                                              |
| B13 | Razonamiento crítico.                                                                                                                                                                                                                                           |
| B14 | Trabajo en un equipo de carácter interdisciplinar.                                                                                                                                                                                                              |
| B15 | Trabajo en un contexto internacional.                                                                                                                                                                                                                           |
| B17 | Motivación por la calidad.                                                                                                                                                                                                                                      |
| B18 | Creatividad.                                                                                                                                                                                                                                                    |
| B19 | Adaptación a nuevas situaciones.                                                                                                                                                                                                                                |
| B20 | Conocimiento de otras culturas y costumbres.                                                                                                                                                                                                                    |
| B21 | Aprendizaje autónomo.                                                                                                                                                                                                                                           |
| B22 | Liderazgo.                                                                                                                                                                                                                                                      |
| B23 | Iniciativa y espíritu emprendedor.                                                                                                                                                                                                                              |
| B24 | Habilidades para contextualizar e identificar los actores clave en cada situación.                                                                                                                                                                              |
| B25 | Capacidades para relacionar los conocimientos de la sociología y de otras disciplinas afines.                                                                                                                                                                   |
| B26 | Capacidades en reconocer el carácter global y local de los fenómenos sociales.                                                                                                                                                                                  |
| B27 | Capacidades en reconocer la complejidad de los fenómenos sociales.                                                                                                                                                                                              |
| C1  | Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.                                                                                                                                                  |
| C2  | Dominar la expresión y la comprensión de forma oral y escrita de un idioma extranjero.                                                                                                                                                                          |
| C3  | Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de su vida.                                                                     |
| C4  | Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común. |
| C5  | Entender la importancia de la cultura emprendedora y conocer los medios al alcance de las personas emprendedoras.                                                                                                                                               |
| C6  | Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con los que deben enfrentarse.                                                                                                                      |
| C7  | Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.                                                                                                                                                                       |
| C8  | Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.                                                                                                             |

## Resultados da aprendizaxe

| Resultados de aprendizaxe | Competencias /<br>Resultados do título |
|---------------------------|----------------------------------------|
|---------------------------|----------------------------------------|



|                                                                                                               |     |     |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|----|
| Comprensión dos procesos migratorios, desde un punto de vista interdisciplinar e formación dun enfoque propio | A1  | B1  | C1 |
|                                                                                                               | A4  | B2  | C3 |
|                                                                                                               | A8  | B3  | C4 |
|                                                                                                               | A16 | B4  | C7 |
|                                                                                                               | A17 | B5  | C8 |
|                                                                                                               | A19 | B6  |    |
|                                                                                                               |     | B7  |    |
|                                                                                                               |     | B9  |    |
|                                                                                                               |     | B10 |    |
|                                                                                                               |     | B11 |    |
|                                                                                                               |     | B12 |    |
|                                                                                                               |     | B13 |    |
|                                                                                                               |     | B14 |    |
|                                                                                                               |     | B18 |    |
|                                                                                                               |     | B19 |    |
|                                                                                                               |     | B20 |    |
|                                                                                                               |     | B21 |    |
|                                                                                                               |     | B22 |    |
|                                                                                                               |     | B24 |    |
|                                                                                                               |     | B25 |    |
|                                                                                                               |     | B26 |    |
|                                                                                                               |     | B27 |    |
| Capacidade para a análise comparativa do desenvolvemento dos movementos migratorios a escala internacional    | A7  | B1  | C1 |
|                                                                                                               | A30 | B2  | C3 |
|                                                                                                               | A32 | B3  | C4 |
|                                                                                                               | A34 | B4  | C5 |
|                                                                                                               | A36 | B5  | C7 |
|                                                                                                               |     | B6  | C8 |
|                                                                                                               |     | B9  |    |
|                                                                                                               |     | B10 |    |
|                                                                                                               |     | B11 |    |
|                                                                                                               |     | B12 |    |
|                                                                                                               |     | B13 |    |
|                                                                                                               |     | B18 |    |
|                                                                                                               |     | B19 |    |
|                                                                                                               |     | B22 |    |
|                                                                                                               |     | B23 |    |
|                                                                                                               |     | B24 |    |



|                                                                                              |     |     |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|----|
| Coñecementos e habilidades para o deseño dunha investigación sobre migracións internacionais | A1  | B1  | C2 |
|                                                                                              | A3  | B2  | C4 |
|                                                                                              | A4  | B3  | C6 |
|                                                                                              | A15 | B4  | C7 |
|                                                                                              | A16 | B5  | C8 |
|                                                                                              | A17 | B6  |    |
|                                                                                              | A18 | B9  |    |
|                                                                                              | A19 | B10 |    |
|                                                                                              | A20 | B11 |    |
|                                                                                              | A21 | B12 |    |
|                                                                                              | A22 | B13 |    |
|                                                                                              | A26 | B15 |    |
|                                                                                              | A36 | B17 |    |
|                                                                                              |     | B19 |    |
|                                                                                              |     | B20 |    |
|                                                                                              |     | B22 |    |
|                                                                                              |     | B24 |    |
|                                                                                              |     | B25 |    |
|                                                                                              |     | B26 |    |
|                                                                                              |     | B27 |    |

| Contidos                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Temas                                                            | Subtemas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| A VIAXE: UN PERCORRIDO HISTÓRICO POLAS MIGRACIÓNS CONTEMPORÁNEAS | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Industrialización e movementos migratorios. As migracións masivas transoceánicas.</li> <li>- Globalización e migracións internacionais</li> <li>- O sistema migratorio do Sur de Europa</li> <li>- Galicia, terra de migrantes</li> </ul>                                                        |
| AS LENTES: MIRADAS TEÓRICAS PARA ENTENDER A MOBILIDADE           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- A Teoría Push-Pull</li> <li>- A Nova Economía da familia</li> <li>- A Segmentación do mercado de traballo</li> <li>- Teoría de redes</li> <li>- Transnacionalismo</li> </ul>                                                                                                                     |
| MIGRACIÓNS E MERCADOS DE TRABALLO                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Migración na era global: o exército de reserva migrante</li> <li>- Peóns agrícolas</li> <li>- Obreiros da construción</li> <li>- Migracións e mobilidade social</li> </ul>                                                                                                                       |
| XÉNERO E MIGRACIÓN: A REPRODUCCIÓN ENTRA EN ACCIÓN               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- O discurso sobre a feminización das migracións</li> <li>- Migración e globalización da reprodución social</li> <li>- As cadeas globais de coidados: domésticas e coidadoras</li> </ul>                                                                                                           |
| A MOCHILA: FERRAMENTAS METODOLÓXICAS PARA O ESTUDO DA MIGRACIÓN  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Traballos de campo: do enfoque na cidade á etnografía multisituada</li> <li>- A entrevista en profundidade e os grupos de discusión aplicados ao estudo das migracións internacionais</li> <li>- Historias de vida e método biográfico na investigación sobre movementos poboacionais</li> </ul> |

| Planificación |
|---------------|
|---------------|



| Metodoloxías / probas  | Competencias / Resultados                                                                        | Horas lectivas (presenciais e virtuais) | Horas traballo autónomo | Horas totais |
|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------|--------------|
| Sesión maxistral       | A1 A3 A4 A8 A15 A16<br>A17 A18 A20 A19<br>A30 A32 A34 B26<br>B27 C1 C4 C6 C8                     | 40                                      | 0                       | 40           |
| Discusión dirixida     | A7 A26 A36 B3 B5<br>B11 B13 B17 B18<br>B19 B21 B22 B23<br>B24 B25                                | 16                                      | 0                       | 16           |
| Traballos tutelados    | A7 A15 A16 A17 A20<br>A19 A21 A22 A26 B1<br>B2 B4 B6 B7 B9 B10<br>B12 B14 B15 B20 C2<br>C3 C5 C7 | 10.5                                    | 45                      | 55.5         |
| Atención personalizada |                                                                                                  | 1                                       | 0                       | 1            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

| Metodoloxías        |                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías        | Descrición                                                                                                                                                                                                                             |
| Sesión maxistral    | Durante as clases maxistrais presentaranse as claves e debates fundamentais do temario. As sesións poderán ser presenciais ou poderán desenvolverse e gravarse a través da plataforma Teams.                                           |
| Discusión dirixida  | Organizaranse debates en clase para escoitar e discutir a opinión do alumnado sobre o exposto nas clases. Os debates poderán ser presenciais ou organizarse online a través de foros de debate na aula virtual                         |
| Traballos tutelados | O alumnado realizará un traballo tutelado (individual ou grupal) sobre o temario da materia. Manteranse tutorías (presenciais/online a través da plataforma Teams) coa profesora para o seguimento do traballo (previa cita por email) |

| Atención personalizada |                                                                                                    |
|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías           | Descrición                                                                                         |
| Traballos tutelados    | Poderanse solicitar tutorías presenciais ou online (plataforma Teams) baixo cita previa por email. |

| Avaliación          |                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |               |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Metodoloxías        | Competencias / Resultados                                                                        | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Cualificación |
| Discusión dirixida  | A7 A26 A36 B3 B5<br>B11 B13 B17 B18<br>B19 B21 B22 B23<br>B24 B25                                | Presentaranse os traballos en clase e levarase a cabo un debate dirixido sobre os mesmos                                                                                                                                                                                                                     | 10            |
| Traballos tutelados | A7 A15 A16 A17 A20<br>A19 A21 A22 A26 B1<br>B2 B4 B6 B7 B9 B10<br>B12 B14 B15 B20 C2<br>C3 C5 C7 | Valorarase que os traballos reflictan os coñecementos adquiridos a través das lecturas e dos debates mantidos en clase, así como a aplicación destes á análise de datos empíricos (material de traballo de campo) Así mesmo, valorarase a procura de información bibliográfica sobre a temática do traballo. | 90            |

| Observacións avaliación |
|-------------------------|
|-------------------------|



A avaliación non é continua. É necesario superar o traballo tutelado para aprobar a materia. Esta proba computa un 90% da nota, o resto (10%) avalíase polo medio da discusión dirixida (xa sexa participando nos debates en clase presencial/Teams ou polo medio da participación nos foros de discusión habilitados na aula virtual).

A avaliación do alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia será igual que a do alumnado con dedicación completa.

Na 2ª oportunidade, os criterios de avaliación e os traballos cualificables serán iguais aos propostos para a 1ª convocatoria.

## Fontes de información



|                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Bibliografía básica</b></p>         | <p>Bibliografía recomendada:Álvaro Rengifo Calderón; Antonio Oporto del Olmo (2005): ?HISTORIA, PRESENTE Y PROSPECTIVA DE LAS MIGRACIONES EN ESPAÑA?, 75 AÑOS DE POLÍTICA ECONÓMICA ESPAÑOLA, Noviembre 2005. N.º 826 ICE. <a href="https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1710473">https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1710473</a>Arango Vila-Belda Joaquín (2007): Las migraciones internacionales en un mundo globalizado, Árbore académica. Vanguardia dossier, ISSN 1579-3370, Nº. 22, 2007 (Exemplar dedicado a: Inmigrantes, el continente móvil), páxs. 6-15. <a href="http://insyde.org.mx/pdf/movilidad-humana/arango_2007_las_migraciones_internacionales.pdf">http://insyde.org.mx/pdf/movilidad-humana/arango_2007_las_migraciones_internacionales.pdf</a>Bertrand, Jean-René (1999): ?La emigración gallega, ¿sistema original?, Semata, Ciencias Sociais e Humanidades, Vol. 11: 439-455, ISSN 1137-9669 <a href="https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/4673">https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/4673</a>Blanco F. de Valderrama , Cristina (2007): Transnacionalismo. Emergencia y fundamentos de una nueva perspectiva migratoria, Papers 85, 20: 13-29. <a href="https://papers.uab.cat/article/view/V85-blancoDomenech">https://papers.uab.cat/article/view/V85-blancoDomenech</a>, Eduardo; Gil Araujo, Sandra. La Sociología de las Migraciones: una breve historia. Espacio Abierto, vol. 25, núm. 4, octubre-diciembre, 2016, pp. 169-181. Universidad del Zulia, Maracaibo, Venezuela. Disponible en: <a href="http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=12249087013">http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=12249087013</a>Gil Araujo, Sandra y Agrela Romero, Belén (2008) ?Un mundo en movimiento. Contextualización de las migraciones internacionales en Europa y América Latina?, en Revista de Derecho Migratorio y Extranjería. ISSN 1695-3509, Nº. 19, 2008, páxs. 263-283 <a href="https://www.flacsoandes.edu.ec/agora/un-mundo-en-movimiento-contextualizacion-de-las-migraciones-internacionales-en-europa-y">https://www.flacsoandes.edu.ec/agora/un-mundo-en-movimiento-contextualizacion-de-las-migraciones-internacionales-en-europa-y</a>Glosario sobre Migración y Asilo 2.0. Un instrumento para una mayor comparabilidad, COMISIÓN EUROPEA. Red Europea de Migraciones ? EMN. Enero de 2012, segunda edición <a href="https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/emn-glossary-es-version.pdf">https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/emn-glossary-es-version.pdf</a>Glosario sobre Migración. Organización Internacional para las Migraciones (OIM). Derecho Internacional sobre Migración, nº7, ISSN 1816-1014, 2006 <a href="https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_7_sp.pdf">https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_7_sp.pdf</a>Informe sobre Desarrollo Humano 2009. Superando barreras: Movilidad y desarrollo humanos, PNUD, 2009, ISBN 9788484763796. <a href="http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2009_es_complete.pdf">http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2009_es_complete.pdf</a>Rama, Carlos (1974). Elementos para una sociología de las migraciones: el caso de los europeos en América Latina. Revista de Sociología, No. 2, pp. 126-146. <a href="https://papers.uab.cat/article/view/v2-rama">https://papers.uab.cat/article/view/v2-rama</a>Rocío García Abad (2005): UN ESTADO DE LA CUESTIÓN DE LAS TEORÍAS DE LAS MIGRACIONES, Historia Contemporánea 26, 329-351 <a href="https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=813895">https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=813895</a>Solé, Carlota; Rosa Alcalde, Josep Pont, Kàtia Lurbe y Sònia Parella (2002): El concepto de integración de de la sociología de las migraciones, Migraciones 12(2002): 9-41. <a href="https://revistas.comillas.edu/index.php/revistamigraciones/article/view/7194/7034">https://revistas.comillas.edu/index.php/revistamigraciones/article/view/7194/7034</a>Zapata-Barrero, Ricard, Yalaz, Evren (Eds.) (2018): Qualitative Research in European Migration Studies, Springer. <a href="https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-76861-8.pdf">https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-76861-8.pdf</a>Bibliografía complementaria:BLANCO, Cristina (2000): Las migraciones contemporáneas. Madrid: Alianza Editonal, 2000Carlos Vargas-Silva (ed.) (2013): Handbook of Research Methods in Migration, Edward Elgar Publishing, ISBN: 978 1 78100 542Lacomba, Josep, Historia de las migraciones internacionales. Historia, geografía análisis e interpretación. Madrid, Catarata, 2008, 253 pp.Livi Bacci, Massimo (2012): Historia mínima de la población mundial, Barcelona : Ariel.Malgésini, Graciela y Carlos Giménez Romero Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad, Árbore académica, Madrid : La Cueva del Oso, 1997. ISBN 84-922114-2-3Massey, Douglas S., Joaquín Arango Vila-Belda Árbore académica, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino (2006): Theories of International Migration: A Review and Appraisal. The migration reader: exploring politics and policies / coord. por Anthony M. Messina, Gallya Lahav, 2006, ISBN 1-58826-314-2, páxs. 34-62Portes, Alejandro (2012): Sociología económica de las migraciones internacionales, Anthropos Editorial Barcelona. ISBN: 9788415260301</p> |
| <p><b>Bibliografía complementaria</b></p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

## Recomendacións

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Análise demográfica/615G01301

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente



Globalización, medio ambiente e poboación/615G01409

## Materias que continúan o temario

### Observacións

Recomendacións:1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia:1.1. Solicitarse en formato virtual e/ou soporte informático1.2. Realizarse a través da aula virtual, en formato dixital sen necesidade de imprimilos1.3. De se realizar en papel:- Non se empregarán plásticos.- Realizarse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarse a impresión de borradores.2.- Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarse linguaxe non sexista, utilizarse bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...)5.- Traballarse para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade6. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas7. Facilitarse a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria8. Nas clases sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respectando todas as opinións diversas ao redor dos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado

(\*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías